

प्रदेश राजपत्र

गण्डकी प्रदेश सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ०५) पोखरा, चैत ८ गते, २०७९ साल (अतिरिक्ताङ्क ४१)

भाग २

गण्डकी प्रदेश सरकार

सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालयको सूचना

गण्डकी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम प्रतिष्ठान नियमावली, २०७९

गण्डकी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम प्रतिष्ठान ऐन, २०७६ को दफा २८ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी प्रदेश सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

परिच्छेद — १

प्रारम्भिक

- संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यी नियमहरूको नाम “गण्डकी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम प्रतिष्ठान नियमावली, २०७९” रहेको छ ।
(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
- परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा,—

- (क) "उपसमिति" भन्नाले नियम ३७ बमोजिमको पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक निर्धारण उपसमिति सम्झनु पर्छ ।
- (ख) "ऐन" भन्नाले गण्डकी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम प्रतिष्ठान ऐन, २०७६ सम्झनु पर्छ ।
- (ग) "कार्यालय" भन्नाले प्रतिष्ठानको कार्यालय सम्झनु पर्छ ।
- (घ) "कोष" भन्नाले ऐनको दफा १७ बमोजिम स्थापित प्रतिष्ठानको कोष सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) "तालिम समिति" भन्नाले नियम १३ बमोजिम गठित औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालिम समिति सम्झनु पर्छ ।
- (च) "तालिम पाठ्यक्रम" भन्नाले तालिम समितिद्वारा स्वीकृत छोटो तथा मध्यम अवधिको तालिम पाठ्यक्रम सम्झनु पर्छ ।
- (छ) "परीक्षण समिति" भन्नाले नियम ७ बमोजिम गठित प्रदेश सीप परीक्षण समिति सम्झनु पर्छ ।
- (ज) "परीक्षा समिति" भन्नाले नियम ३५ बमोजिम गठित परीक्षा सञ्चालक समिति सम्झनु पर्छ ।
- (झ) "प्रशिक्षार्थी" भन्नाले शैक्षिक संस्थामा प्राविधिक एसईइ वा सो सरह, डिप्लोमा वा प्रमाणपत्र तहमा अध्ययनरत व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।
- (ञ) "बैकल्पिक माध्यम" भन्नाले प्रशिक्षणको प्रयोगमा आउने रेडियो, टेलिभिजन, कम्प्युटर, स्मार्टफोन, इन्टरनेट जस्ता अनलाइन तथा अफलाइन समेतका सूचना प्राविधिगत माध्यम सम्झनु पर्छ ।
- (ट) "बैकल्पिक प्रशिक्षण" भन्नाले बैकल्पिक माध्यमबाट सञ्चालन गरिने प्रशिक्षण सम्झनु पर्छ । सो शब्दले विश्व स्वास्थ्य संगठनले तोकेको मापदण्ड अनुसार व्यक्तिगत सुरक्षा र सामाजिक दूरी कायम गरी शैक्षिक संस्था वा कार्यस्थलमा हुने प्रशिक्षणलाई समेत जनाउँछ ।
- (ठ) "संस्था" भन्नाले प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालिम सञ्चालन गर्नको लागि नियम १७ वा १८ बमोजिम प्रतिष्ठानबाट स्वीकृति प्राप्त संस्था सम्झनु पर्छ ।

(ड) "शैक्षिक संस्था" भन्नाले प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्द्वारा सञ्चालित आंगिक प्राविधिक शिक्षालय, सामुदायिक विद्यालयको प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम, सरकारी निकायद्वारा सञ्चालित प्राविधिक शिक्षालय, साझेदारीमा सञ्चालित प्राविधिक शिक्षालय, निजी तथा सार्वजनिक गुठीद्वारा सञ्चालित शिक्षालय र नाफा रहित रूपमा सञ्चालित संस्थागत शिक्षालय तथा प्रतिष्ठान सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद — २

कार्यकारी निर्देशकको काम, कर्तव्य एवं अधिकार र सेवाका शर्त

३. कार्यकारी निर्देशकको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) ऐनमा उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त कार्यकारी निर्देशकको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ —

- (क) सभा र कार्यकारी समितिमा पेश गर्नुपर्ने प्रस्तावहरू तयार गर्ने, गराउने ।
- (ख) प्रतिष्ठानको वित्तीय कारोबारको लेखा अद्यावधिक गरी ठीकसँग राख्न लगाउने ।
- (ग) प्रतिष्ठानको वार्षिक कार्यक्रमको आन्तरिक समीक्षा एवं मूल्यांकन गरी त्यसको प्रगति सभा समक्ष पेश गर्ने ।
- (घ) प्रतिष्ठानको आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परीक्षण गराउने र बेरुजु फर्छ्यौट तथा खर्च समर्थन सम्बन्धमा कार्यकारी समिति मार्फत् सभामा पेश गरी सभाले तोके बमोजिम गर्ने ।
- (ङ) प्रतिष्ठानको सम्पत्तिको संरक्षण एवं सम्बर्द्धन र सञ्चालन सम्बन्धमा आवश्यक कार्य गर्ने, गराउने ।
- (च) प्रतिष्ठानका कर्मचारीको सबै किसिमका विदा स्वीकृत गर्ने ।

- (छ) प्रतिष्ठानको कामको सिलसिलामा कर्मचारीहरूलाई काज खटाउने वा तालिम वा अध्ययन भ्रमणमा मनोनयन गर्ने ।
- (ज) आचरण उल्लंघन गर्ने प्रतिष्ठानका प्रशिक्षक तथा कर्मचारी उपर विभागीय कारवाही चलाउने ।
- (झ) सभा वा कार्यकारी समितिबाट प्रत्यायोजित एवं निर्देशित अन्य काम गर्ने, गराउने

४. **कार्यकारी निर्देशकको सेवा, शर्त तथा सुविधा:** (१) ऐनको दफा ११ को अधीनमा रही कार्यकारी निर्देशकले प्रदेश सरकारका एघारौं तहका कर्मचारी सरहको तलव, भत्ता, पोशाक भत्ता, चाडपर्व खर्च र बिमा सुविधा पाउनेछ ।

(२) कार्यकारी निर्देशकले प्रदेश निजामती सेवाका कर्मचारीले पाए सरहको घर विदा, बिरामी विदा, पर्व तथा भैपरी विदा, क्रिया विदा, प्रसूति विदा र प्रसूति स्याहार विदा पाउनेछ। यस्तो विदा अवधिको निजले पूरा तलव भत्ता पाउनेछ र निजले विदा बस्दा मन्त्रालयको सचिवको स्वीकृति लिनु पर्नेछ । तर पर्व तथा भैपरी आउने विदा बस्नु परेमा मन्त्रालयको सचिवलाई मौखिक जानकारी गराई बस्न सक्नेछ ।

(३) कार्यकारी निर्देशकले ९० दिनसम्म घर विदा सञ्चित गर्न पाउनेछ। निजले सञ्चित गरेको घर विदा वापतको रकम निज पदमुक्त हुने समयमा निजले खाईपाई आएको मासिक तलव स्केलको आधारमा एकमुष्ट भुक्तानी पाउनेछ ।

(४) कार्यकारी निर्देशकलाई चालक सहितको सवारी साधन एक र त्यस्तो सवारी साधनको लागि प्रदेश सरकारको खर्चको मापदण्ड बमोजिम इन्धन तथा मोविल दिईनेछ ।

(५) कार्यकारी निर्देशकले प्रतिष्ठानको कामको सिलसिलामा विदेश भ्रमण गर्दा प्रदेश सरकारको र स्वदेश भ्रमण गर्दा मन्त्रालयको सचिवको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

तर प्रदेश भित्र भ्रमण गर्दा सात दिन सम्मको लागि कार्यकारी निर्देशक आफैले भ्रमण स्वीकृति गर्न सक्नेछ ।

(६) कार्यकारी निर्देशकको पदमा तोकिएको कर्मचारी कुनै कारणले सो पदमा नरहेमा निजको प्रतिष्ठानमा रहेको पदाधिकार स्वतः समाप्त हुनेछ ।

(७) कार्यकारी निर्देशक कुनै कारणले पदमा नरहेमा प्रचलित कानून बमोजिम अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक निजले सो अवधि सम्म पकाएको तलब र अन्य सुविधा पाउनेछ ।

(८) कार्यकारी निर्देशकको अनुपस्थितिमा प्रतिष्ठानको बरिष्ठ कर्मचारीले निमित्त कार्यकारी निर्देशक भई कार्य गर्नेछ ।

५. **सिफारिस समिति:** (१) ऐनको दफा १३ को खण्ड (घ) बमोजिम कार्यकारी निर्देशक शारीरिक वा मानसिक रूपमा अशक्त भई कार्यसम्पादन गर्न असमर्थ रहे वा नरहेको भन्ने सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने प्रयोजनार्थ सभाले देहाय बमोजिमको एक अशक्तता सिफारिस समिति गठन गर्नेछ:-

(क)	सभाका सदस्यहरु मध्येबाट अध्यक्षले	
	तोकेको एक जना सदस्य	—अध्यक्ष
(ख)	नेपाल मेडिकल काउन्सिलबाट	
	मान्यता प्राप्त विशेषज्ञ चिकित्सक	—सदस्य
(ग)	बरिष्ठ मनोविज्ञ	—सदस्य

(२) उपनियम (१) बमोजिमको सिफारिस समितिले सर्वसम्मतिबाट सिफारिस गर्नेछ र सर्वसम्मति हुन नसकेमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ ।

(३) सिफारिस समितिको अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

६. **सफाईको मौका दिने सम्बन्धी कार्यविधि:** (१) ऐनको दफा १३ को उपदफा (२) बमोजिम कार्यकारी निर्देशकलाई पदबाट हटाउनुपर्ने अवस्था सिर्जना भएमा कार्यकारी समितिले निर्णय गरी निज उपर लगाईएको आरोपका सम्बन्धमा कम्तीमा सात दिनको समय दिई सफाईको मौका दिनु पर्नेछ । यसरी कार्यकारी निर्देशक उपर लागेको आरोपका सम्बन्धमा अन्तिम टुङ्गो नलागेसम्म प्रतिष्ठानका बरिष्ठ अधिकृतले कार्यकारी समितिको सदस्य सचिवको रूपमा कार्य गर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम दिईएको अवधिभित्र निजले सफाई पेश नगरेमा वा निजले पेश गरेको सफाई सन्तोषजनक नभएमा कार्यकारी समितिले त्यस्तो सफाई सन्तोषजनक नभएको कारण र आधार सहित निजलाई पदबाट हटाउने प्रस्ताव प्रदेश सरकार समक्ष पेश गर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम प्रस्ताव पेश भएपछि प्रदेश सरकारले मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको कानून सचिवको संयोजकत्वमा

अध्यक्षले तोकेको सम्बन्धित क्षेत्रको विज्ञ सदस्य र मन्त्रालयको सचिव सदस्य सचिव रहेको छानविन उपसमितिले आवश्यक छानविन गरी प्रदेश सरकार समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम प्राप्त प्रतिवेदनको आधारमा प्रदेश सरकारले कार्यकारी निर्देशकलाई पदबाट हटाउन सक्नेछ ।

परिच्छेद — ३

सीप परीक्षण तथा प्रमाणीकरण

७. प्रदेश सीप परीक्षण समितिको गठन: (१) सीपको वर्गीकरण, परीक्षण तथा प्रमाणीकरण सम्बन्धमा आवश्यक काम गर्नको लागि देहायको एक प्रदेश सीप परीक्षण समिति रहनेछः—

(क)	कार्यकारी निर्देशक, प्रतिष्ठान	—अध्यक्ष
(ख)	गण्डकी विश्वविद्यालय, इन्जिनियरिङ्ग तथा विज्ञान संकायको डीन वा निजले तोकेको सो संकायको राजपत्राङ्कित द्वितीय श्रेणी सरहको व्यक्ति	—सदस्य
(ग)	महाशाखा प्रमुख (प्रतिष्ठान हेर्ने), मन्त्रालय	—सदस्य
(घ)	महाशाखा प्रमुख (श्रम तथा रोजगार हेर्ने), मन्त्रालय	—सदस्य
(ङ)	महाशाखा प्रमुख (शहरी विकास तथा भवन निर्माण हेर्ने), भौतिक पूर्वाधार विकास सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय	—सदस्य
(च)	महाशाखा प्रमुख (उद्योग हेर्ने), उद्योग सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय	—सदस्य
(छ)	उद्योग वाणिज्य महासंघको प्रदेश भित्रका जिल्ला स्थित प्रमुखहरू मध्येबाट कार्यकारी समितिद्वारा मनोनीत एकजना	—सदस्य
(ज)	निर्माण व्यवसायी महासंघका प्रदेशभित्रका जिल्लास्थित प्रमुखहरू मध्येबाट कार्यकारी समितिद्वारा मनोनीत एकजना	—सदस्य
(झ)	घरेलु तथा साना उद्योग महासंघको प्रदेशभित्रका जिल्ला प्रमुखहरू मध्येबाट	

- कार्यकारी समितिद्वारा मनोनीत एकजना —सदस्य
(अ) निजीस्तरमा व्यावसायिक तालीम प्रदान गर्ने संस्थाहरू मध्येबाट कार्यकारी समितिद्वारा मनोनीत एकजना —सदस्य
(ट) श्रमिकहरूको व्यावसायिक संघ, संगठनहरू मध्ये बाट कार्यकारी समितिद्वारा मनोनीत एकजना —सदस्य
(ठ) शाखा प्रमुख, परीक्षा अनुगमन तथा सीप परीक्षण शाखा, प्रतिष्ठान —सदस्य सचिव

(२) उपनियम (१) बमोजिम मनोनीत सदस्यको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ र निज अर्को कार्यकालका लागि पुनः मनोनीत हुन सक्नेछ ।

(३) परीक्षण समितिका सदस्यहरूले प्रदेश सरकारको खर्चको मापदण्ड बमोजिमको बैठक भन्दा तथा अन्य सुविधा पाउनेछन् ।

(४) परीक्षण समितिले आवश्यक देखेमा कुनै विशेषज्ञ वा सल्लाहकारलाई परीक्षण समितिको बैठकमा आमन्त्रित सदस्यको रूपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(५) प्रतिष्ठानको गुणस्तर, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन महाशाखाले परीक्षण समितिको सचिवालयको रूपमा काम गर्नेछ ।

८. परीक्षण समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि: (१) परीक्षण समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ ।

(२) परीक्षण समितिको कूल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत सदस्यहरू उपस्थित भएमा परीक्षण समितिको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(३) परीक्षण समितिको बैठकको अध्यक्षता परीक्षण समितिको अध्यक्षले गर्नेछ ।

(४) परीक्षण समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिन सक्नेछ ।

(५) परीक्षण समितिको निर्णय परीक्षण समितिको सदस्य—सचिवले प्रमाणित गरी राख्नेछ ।

(६) परीक्षण समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि परीक्षण समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

९. **परीक्षण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार:** परीक्षण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः—

- (क) सीपको दक्षता वर्गीकरण गर्न, प्रमाणिका बनाउन र परीक्षण तथा प्रमाणीकरण सम्बन्धी कार्य गर्न प्रदेश स्तरमा आवश्यक योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी सो योजना तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- (ख) प्रदेश भित्रका विभिन्न व्यवसाय, सेवा वा पेशाको लागि आवश्यक पर्ने सीपको दक्षताको माग र आपूर्तिको सम्बन्धमा आवश्यक अनुसन्धान गर्ने, गराउने,
- (ग) प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालिम प्रणालीमा गुणस्तर तथा दक्षता प्रवर्द्धन गर्ने,
- (घ) प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा र तालिमलाई सर्वसुलभ तथा उत्पादनमूलक बनाउने,
- (ङ) प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा र तालिमलाई प्रविधिमैत्री एवं श्रमवजारमूलक बनाउने,
- (च) प्रदेश भित्रका प्राविधिक शैक्षिक संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि सहयोग पुर्याउने,
- (छ) सीपको दक्षताको स्तर वर्गीकरण गर्ने र वर्गीकृत सीपस्तर अनुरूप आवश्यक कार्य विश्लेषण (जब स्पेसिफिकेशन) सहित प्रदेश सीप प्रमाणिकाको मस्यौदा तर्जुमा गर्ने,
- (ज) वर्गीकृत स्तर अनुसार सीपको दक्षता भए नभएको परीक्षण गर्न परीक्षा सञ्चालन गर्ने र सफल परीक्षार्थीलाई सीपको प्रमाणपत्र दिने,
- (झ) सीप परीक्षण सम्बन्धी शुल्क निर्धारण गर्ने,
- (ञ) कार्यकारी समिति समक्ष वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्ने,

१०. **सीपको दक्षताको स्तर र उम्मेदवार हुन पाउने:** सीपलाई राष्ट्रिय व्यावसायिक योग्यता प्रारूप बमोजिम हुनेगरी देहाय बमोजिमको तहमा वर्गीकरण गरी त्यस तहको दक्षताको स्तर कायम हुनेछ ।

एक अर्ध दक्ष (आधारभूत तथा अनिवार्य शिक्षा सरह)

दुई मध्यम दक्ष (आधारभूत तथा अनिवार्य शिक्षा सरह)

तिन दक्ष (आधारभूत तथा अनिवार्य शिक्षा सरह)
चार राष्ट्रिय प्राविधिक प्रमाणपत्र सरह
पाँच राष्ट्रिय डिप्लोमा

११. **सीप स्तर निर्धारण सम्बन्धी व्यवस्था:** सीपको दक्षताको स्तर निर्धारण गर्नको लागि सञ्चालन गरिने सीप परीक्षण र तत् सम्बन्धी कार्यविधि एवं सफल परीक्षार्थीलाई प्रदान गरिने सीपको प्रमाणपत्रको ढाँचा कार्यकारी समितिले तोके बमोजिम हुनेछ ।
१२. **प्राविधिक वा विशेषज्ञ उपसमिति:** (१) प्रदेश सीप प्रमाणिका बमोजिम सीप परीक्षण तथा प्रमाणिकरण र तत् सम्बन्धी अन्य कार्य गर्न कार्यकारी समितिले आवश्यकता अनुसार प्राविधिक वा विशेषज्ञ उपसमिति गठन गर्न सक्नेछ ।
(२) उपनियम (१) बमोजिमको प्राविधिक वा विशेषज्ञ उपसमितिको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार तथा अन्य कार्यविधि उप समिति गठन गर्दाका बखत कार्यकारी समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद—४

औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालिम

१३. **औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालिम समितिको गठन:** (१) प्रदेश भित्रका सरकारी तथा गैर सरकारी औद्योगिक प्रतिष्ठानद्वारा सञ्चालन हुने आधारभूत एवं सीप अभिवृद्धि तालिम कार्यक्रमहरूको लागि आवश्यक पाठ्यक्रम तयार गर्न, त्यस्ता तालिम कार्यक्रमहरूको स्तरीकरण गर्न र समन्वय कायम गर्न प्रतिष्ठानले देहायको औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालिम समिति गठन गर्नेछः—

(क)	कार्यकारी निर्देशक	—अध्यक्ष
(ख)	अधिकृत प्रतिनिधि, भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय	—सदस्य
(ग)	अधिकृत प्रतिनिधि, मन्त्रालय	—सदस्य
(घ)	अधिकृत प्रतिनिधि, उद्योग/ पर्यटन, हेर्ने सम्बन्धित मन्त्रालय	—सदस्य
(ङ)	उपप्राध्यापक प्रतिनिधि, इन्जिनियरिङ्ग विषय अध्यापन गर्ने विश्वविद्यालयहरू मध्येबाट कार्यकारी निर्देशकले तोकेको एक जना	—सदस्य
(च)	प्रतिनिधि, मजदूरहरूका पेशगत संघ संगठनहरू	

मध्येबाट कार्यकारी निर्देशकले तोकेको	
एक जना	—सदस्य
(छ) प्रतिनिधि कारखाना तथा औद्योगिक	
प्रतिष्ठानहरू मध्ये कार्यकारी निर्देशकले	
तोकेको एक जना	—सदस्य
(ज) निर्देशक, प्राविधिक महाशाखा, प्रतिष्ठान	—सदस्य
(झ) प्रमुख, मानव श्रोत तथा तालिम शाखा,	
प्रतिष्ठान	—सदस्य सचिव

(२) उपनियम (१) मा तोकिएका मानोनित सदस्यहरूको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ।

(३) तालिम समितिले आवश्यक देखेमा कुनै विशेषज्ञ वा सल्लाहकारलाई तालिम समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

१४. तालिम समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि: (१) तालिम समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ।

(२) तालिम समितिको कुल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत सदस्यहरू उपस्थित भएमा तालिम समितिको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ।

(३) तालिम समितिको बैठकको अध्यक्षता तालिम समितिको अध्यक्षले गर्नेछ।

(४) तालिम समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिन सक्नेछ।

(५) तालिम समितिको निर्णय तालिम समितिको अध्यक्ष र सदस्य—सचिवले प्रमाणित गरी राख्नेछ।

(६) तालिम समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि तालिम समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

१५. तालिम समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: तालिम समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः—

(क) श्रम बजारको माग तथा रोजगारीको सम्भावना, स्वरोजगारीको अवसर, वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका जनशक्तिको माग लगायतका विषयवस्तुहरूलाई आधार लिई सीपमूलक जनशक्तिको आवश्यकता पहिचान गर्ने,

- (ख) रोजगार, स्वरोजगार तथा आय आर्जन सुनिश्चितता हुने सम्भावनाको आधारमा तालिमको प्राथमिकता निर्धारण गर्ने,
- (ग) आवश्यकता पहिचान भएका तालिमको क्षेत्र, विषय एवं संख्याको विवरण तयार गर्ने,
- (घ) श्रम बजारको माग अनुसार तालिम पाठ्यक्रम निर्माण तथा परिमार्जन गर्ने,
- (ङ) तालिमका लक्षित वर्ग पहिचान गरी तालिमको सहभागी छनोट गर्ने,
- (च) तालिमका लागि प्रशिक्षार्थी छनोटका प्रकृयाहरू निर्धारण गर्ने,
- (छ) तालिम सञ्चालन सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,
- (ज) बैकल्पिक प्रशिक्षणको प्रकृया निर्धारण गर्ने,
- (झ) बैकल्पिक प्रशिक्षणको क्रममा तालिम प्रदायक शैक्षिक संस्था, प्रशिक्षक तथा प्रशिक्षार्थीहरूले पालन गर्नुपर्ने शर्तहरू निर्धारण गर्ने,
- (ञ) तालिम प्रदायक शैक्षिक संस्था, प्रशिक्षक, प्रशिक्षार्थी तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूले पालना गर्नुपर्ने शर्तहरू निर्धारण गर्ने,
- (ट) तालिम कार्यक्रमको प्रतिवेदन कार्यकारी समिति समक्ष पेश गर्ने ।

परिच्छेद—५

संस्थाको स्वीकृति र तालिम सञ्चालन

१६. **संस्था सञ्चालन गर्न स्वीकृति लिनु पर्ने:** प्रतिष्ठानसँग सम्बन्धन लिई निजी क्षेत्रमा संस्था सञ्चालन गर्न चाहने व्यक्तिले स्वीकृतिको लागि नियम १९ बमोजिमको प्रकृया पूरा गरी प्रतिष्ठानले तोकेको ढाँचामा प्रतिष्ठानले तोके बमोजिमको दस्तुर संलग्न गरी प्रतिष्ठानको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
१७. **अस्थायी स्वीकृति दिने:** नियम १६ बमोजिम परेको निवेदन र सो साथ संलग्न अन्य कागजात जाँचबुझ गर्दा निवेदकलाई संस्था सञ्चालन गर्ने स्वीकृति दिन

उपयुक्त देखिएमा प्रतिष्ठानले परीक्षणको निमित्त दुई वर्षको लागि अस्थायी स्वीकृति दिनेछ ।

१८. **स्थायी स्वीकृति दिन सक्ने:** नियम १७ बमोजिम अस्थायी स्वीकृति प्राप्त गरेको संस्थाले दुई वर्षभित्र प्रतिष्ठानले तोके बमोजिमका सम्पूर्ण शर्तहरू पूरा गरेको देखिएमा प्रतिष्ठानले त्यस्ता संस्थालाई स्थायी स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

१९. **धरौटी सम्बन्धी व्यवस्था:** (१) नियम १६ बमोजिम संस्था सञ्चालन गर्न स्वीकृति लिन चाहने व्यक्तिले देहाय बमोजिमको रकम प्रतिष्ठानमा धरौटी राख्नु पर्नेछः—

(क) जुनियर टेक्निसियन (तह एक देखि तिन) सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्नको लागि पाँच लाख

(ख) खण्ड (क) मा लेखिएदेखि बाहेक अन्य प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालिम सञ्चालन गर्नको लागि दश लाख रुपैयाँ ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एउटै संस्थाले एक भन्दा बढी तालिम सञ्चालन गर्न चाहेमा प्रति थप तालिम बापत सो खण्डमा उल्लिखित रकमको आधा रकम धरौटी राख्नु पर्नेछ ।

(३) तहगत सम्बन्धन शुल्क र थप शैक्षिक कार्यक्रम बापत कार्यकारी समितिले तोके बमोजिम शुल्क लाग्नेछ ।

२०. **स्वीकृति रद्द गर्न निवेदन दिनु पर्ने:** (१) कुनै पनि संस्थाले संस्था सञ्चालन गर्न नचाहेमा वा त्यस्तो संस्था सञ्चालन गर्न नसकेमा सोको कारण खुलाई आफुले पाएको स्वीकृति रद्द गर्नको लागि प्रतिष्ठानमा निवेदन दिन सकिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएमा प्रतिष्ठानले आवश्यकतानुसार सो संस्थाको निरीक्षण समेत गराई निवेदकको माग बमोजिम निजले पाएको स्वीकृति रद्द गर्न सक्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम निवेदकले पाएको स्वीकृति रद्द हुने भएमा त्यस्तो संस्थाले आफु कहाँ भर्ना भएको प्रशिक्षार्थीको तालिम सोही वा अन्य संस्थाबाट समेत पूरा गराउनु पर्नेछ ।

२१. **प्रतिष्ठानले स्वीकृति स्थगन वा रद्द गर्न सक्ने:** (१) नियम १७ वा १८ बमोजिम स्वीकृति प्राप्त गरेको कुनै संस्थाले ऐन वा नियमावली विपरीत कुनै काम गरे गराएमा वा प्रतिष्ठानको निर्देशनको पालना नगरेमा प्रतिष्ठानले त्यस्तो संस्थाबाट सञ्चालित कुनै तालिमलाई सो संस्थाले केही समयको लागि सञ्चालन

गर्न नपाउने गरी स्थगन गर्न वा अवधि तोकी त्यस्तो संस्थालाई नै स्थगन गर्न वा त्यस्तो संस्थाले पाएको स्वीकृति रद्द गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम कुनै संस्थाले तालिम सञ्चालन गर्न नपाउने भएमा सो तालिमको लागि वा संस्थाको स्वीकृति नै रद्द भएमा सो संस्थाले कुनै पनि तालिम दिनको लागि नयाँ प्रशिक्षार्थी भर्ना गर्न पाउने छैन ।

तर, भर्ना भइसकेको प्रशिक्षार्थीहरूको तालिम पूरा नभएको भए त्यस्तो बाँकी तालिम सोही संस्थाबाट वा आफ्नो खर्चमा अन्य संस्थाबाट पूरा गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

(३) नियम २० बमोजिम स्वीकृति रद्द भएमा वा उपनियम (१) बमोजिम स्वीकृति स्थगन वा रद्द भएमा संस्थाले आफु कहाँ भर्ना भएका प्रशिक्षार्थीहरूको बाँकी तालिम पूरा नगराएमा त्यस्तो संस्थाले प्रतिष्ठानमा राखेको धरौटी रकम फिर्ता पाउने छैन र त्यस्तो संस्थाको स्वीकृति स्थगन भएको भए रद्द समेत हुनेछ ।

(४) यस नियम बमोजिम संस्थाको स्वीकृति स्थगन वा रद्द गर्नु अघि प्रतिष्ठानले त्यस्तो संस्थालाई सफाई पेश गर्न उचित मौका दिनेछ ।

२२. **बाँकी तालिम प्रतिष्ठानले पूरा गराई दिन सक्ने:** नियम २० वा २१ बमोजिम स्वीकृति स्थगन वा रद्द भएका संस्थामा भर्ना भएका कुनै प्रशिक्षार्थीको त्यस्तो संस्थाको स्वीकृति स्थगन वा रद्द हुँदाका बखत कुनै तालिम पूरा भएको रहेनछ र सो तालिम त्यस्तो संस्थाले पूरा गरी नदिएमा त्यस्ता प्रशिक्षार्थीको बाँकी रहेको तालिम सो संस्थाले प्रतिष्ठानमा राखेको धरौटी रकमले पुगेसम्म प्रतिष्ठानले अन्य संस्थाबाट समेत पूरा गराई दिने व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

२३. **भौतिक सुविधा, पाठ्यक्रम तथा प्रशिक्षक सम्बन्धी व्यवस्था:** संस्थाले कुनै तालिम सञ्चालन गर्नको लागि देहायको व्यवस्था गर्नु पर्नेछः—

- (क) अध्ययन, अध्यापन, फिल्ड अभ्यास, शारीरिक विकास, पुस्तकालय आदिको लागि प्रतिष्ठानले तोके बमोजिमको भौतिक सुविधा,
- (ख) प्रतिष्ठानले तोकिदिएको पाठ्यक्रमको आधारमा तालिम वा कार्यक्रमको सञ्चालन,
- (ग) प्रतिष्ठानले तोकेको योग्यता र संख्याको आधारमा प्रशिक्षक वा प्रशिक्षार्थीको व्यवस्था,

२४. **अन्तिम परीक्षा प्रतिष्ठानले सञ्चालन गर्ने:** (१) संस्थाद्वारा सञ्चालित तालिमको अन्तिम परीक्षा प्रतिष्ठानले सञ्चालन गर्ने, गराउनेछ ।
(२) उपनियम (१) बमोजिमको परीक्षा सञ्चालन गर्दा लाग्ने सम्पूर्ण खर्च सम्बन्धित संस्थाले व्यहोर्नु पर्नेछ ।
२५. **सञ्चालक समितिमा प्रतिनिधि राख्नुपर्ने:** संस्थाले सञ्चालक समितिको गठन गर्दा कार्यकारी निर्देशकले तोकेको प्रतिष्ठानको अधिकृतस्तरको प्रतिनिधि राख्नु पर्नेछ ।
२६. **लेखापरीक्षण र प्रगति विवरण प्रतिवेदन प्रतिष्ठानमा पठाउनु पर्ने:** (१) संस्थाले प्रत्येक आर्थिक वर्षको आफ्नो आम्दानी र खर्च स्वीकृत लेखा परीक्षकबाट लेखापरीक्षण गराई सोको प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महिनाभित्र प्रतिष्ठानमा पठाउनु पर्नेछ ।
(२) संस्थाले आफ्नो वार्षिक कार्यक्रमको त्रैमासिक प्रगति विवरण प्रतिष्ठानमा पठाउनु पर्नेछ ।
२७. **निरीक्षण गर्न सक्ने:** (१) प्रतिष्ठानले संस्थाको कुनै काम कारवाहीको सम्बन्धमा आवश्यक निरीक्षण गर्न, गराउन सक्नेछ ।
(२) उपनियम (१) बमोजिम प्रतिष्ठानबाट निरीक्षण गर्न आउने प्रतिनिधिलाई त्यस्तो संस्थाले आवश्यक सहयोग गर्नुपर्नेछ ।
(३) उपनियम (१) बमोजिम निरीक्षणको क्रममा दिइएको निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।
२८. **प्रतिष्ठान जवाफदेही नहुने:** संस्थाले आफ्नो काम कारवाहीको सिलसिलामा गरेको कुनै आर्थिक तथा प्रशासनिक कारोबारका सम्बन्धमा प्रतिष्ठान जवाफदेही हुने छैन ।

परिच्छेद—६

सम्बन्धन सम्बन्धी व्यवस्था

२९. **सम्बन्धन सिफारिश समिति:** (१) प्रतिष्ठानद्वारा सञ्चालन गरिने शैक्षिक संस्थाहरूलाई प्रदान गरिने सम्बन्धनको सिफारिशका लागि देहाय बमोजिम एक सम्बन्धन सिफारिश समिति गठन हुनेछ:-

- (क) कार्यकारी निर्देशक -अध्यक्ष
(ख) महाशाखा प्रमुख (शिक्षा हेर्ने), मन्त्रालय -सदस्य
(ग) कम्तिमा नवौं तहको अधिकृत प्रतिनिधि,
आर्थिक मामिला सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय -सदस्य

- (घ) महाशाखा प्रमुख (कानून), कानून सम्बन्धी
विषय हेर्ने मन्त्रालय -सदस्य
- (ङ) महाशाखा प्रमुख (प्राविधिक), प्रतिष्ठान -सदस्य सचिव
- (२) सम्बन्धन सिफारिश समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।
३०. **सम्बन्धन सिफारिश समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार:** ऐनको दफा २१ को उपदफा (२) मा उल्लेख गरिएका काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त समितिको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ: -
- (क) विषय विज्ञहरूको योग्यता निर्धारण गर्ने र सूची निर्माण गर्ने,
- (ख) सम्बन्धनका लागि आवेदकहरूबाट प्राप्त प्रस्ताव विज्ञहरूद्वारा अध्ययन तथा छानविन गराई निजहरूले पेश गरेको प्रतिवेदन उपर छलफल गरी आवश्यक निर्णय गर्ने ।
३१. **कार्यविधि बनाउन सक्ने:** सम्बन्धनका लागि प्रस्ताव माग गर्ने, आवेदन दिँदा पालन गर्नुपर्ने शर्त, सम्बन्धन स्वीकृति दिँदा अवलम्बन गर्नुपर्ने प्रकृया, सम्बन्धन दिने आधार तथा प्राथमिकता, सम्बन्धन दिईने तह, परीक्षा सञ्चालन, प्रतिष्ठान अन्तर्गत सञ्चालन हुने शैक्षिक संस्थाको किसिम, शैक्षिक संस्थाले पालन गर्नुपर्ने शर्त, सम्बन्धन स्थगन वा खारेज गर्ने प्रकृया लगायतका विषयमा कार्यकारी समितिले छुट्टै कार्यविधि बनाउनेछ ।
३२. **प्रमाणपत्रको मान्यता:** प्रतिष्ठानबाट सम्बन्धन प्राप्त शैक्षिक संस्थामा प्रवेशिका परीक्षा उत्तीर्ण गरी कम्तीमा तीन वर्ष अध्ययन गरेका विद्यार्थीलाई प्रतिष्ठानद्वारा प्रदान गरिएको प्रमाणपत्र विश्वविद्यालय वा अन्य शैक्षिक संस्थाको प्रवीणता प्रमाणपत्र/माध्यामिक शिक्षा उत्तीर्ण परीक्षा सरह हुनेछ ।

परिच्छेद—७

विविध

३३. **कार्यकारी समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि:** (१) कार्यकारी समितिको बैठक बोलाउनुपर्ने कारण र सो सम्बन्धी प्रस्ताव सदस्य सचिवले अध्यक्ष समक्ष पेश गर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको कारण र प्रस्ताव उपयुक्त लागेमा अध्यक्षले कार्यकारी समितिको बैठक बोलाउनेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम बोलाईएको बैठक बस्ने सूचना र बैठकको कार्यसूची बैठक बस्नु भन्दा कम्तीमा २४ घण्टा अगाडि नै अध्यक्षको निर्देशन बमोजिम सदस्य सचिवले सदस्यहरूलाई दिनु पर्नेछ ।

(४) बैठकको अध्यक्षता कार्यकारी समितिका अध्यक्षले गर्नेछ ।

(५) कार्यकारी समितिले आवश्यकता अनुसार नेपाल सरकारका बरिष्ठ अधिकृत, विश्वविद्यालयका प्राध्यापक वा कुनै स्वदेशी विज्ञलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रितको रूपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(६) कार्यकारी समितिको निर्णय अध्यक्ष र सदस्य सचिवले प्रमाणित गरी राख्नु पर्नेछ ।

(७) कार्यकारी समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

३४. **विद्यार्थी आदान—प्रदान कार्यक्रम:** (१) प्रतिष्ठानले विश्वविद्यालय तथा शैक्षिक संस्थाका विद्यार्थीहरूबीच सिकाई, ज्ञान तथा सीपको आदानप्रदान गर्न वा त्यस्ता विद्यार्थीहरूलाई अध्ययन, अनुसन्धान वा विश्लेषणका क्षेत्रमा रुचि प्रवर्द्धन तथा उत्प्रेरित गर्न वा प्राविधिक एवं व्यवहारिक ज्ञान प्रदान गर्न समय समयमा अन्तरक्रिया, गोष्ठी, अध्ययन भ्रमण वा छात्रवृत्ति प्रदान कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यक्रमको तौर—तरिका (मोडालिटी) कार्यकारी समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको कार्यक्रम अन्तर्गत अध्ययन, अनुसन्धान वा विश्लेषण गर्ने कार्यमा संलग्न मेधावी एवं जेहन्दार विद्यार्थीलाई कार्यकारी समितिले तोकेबमोजिम छात्रवृत्ति दिन सकिनेछ ।

३५. **परीक्षा समिति:** (१) प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम सम्बन्धी परीक्षा सञ्चालन र सो सम्बन्धी अन्य व्यवस्था गर्न देहाय बमोजिमको परीक्षा समिति रहनेछः—

(क)	कार्यकारी निर्देशक, प्रतिष्ठान	—संयोजक
(ख)	प्रतिनिधि, मन्त्रालयको महाशाखा प्रमुख
(प्रतिष्ठान हेर्ने)	—सदस्य
(ग)	प्रतिनिधि, गण्डकी विश्वविद्यालय (परीक्षा हेर्ने)	—सदस्य

(घ) कार्यकारी निर्देशकले मनोनित गरेको एक
जना विज्ञ —सदस्य

(ङ) प्रतिष्ठानको महाशाखा प्रमुख
(परीक्षा हेर्ने) —सदस्य सचिव

(२) खण्ड (घ) बमोजिम मनोनीत सदस्यको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ र निजलाई अर्को एक पदावधि सम्मका लागि पुनः मनोनयन गर्न सकिनेछ।

(३) परीक्षा समितिको बैठक संयोजकले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ।

(४) परीक्षा समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार अधिकृत कर्मचारी तथा विषय विज्ञलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ।

तर आमन्त्रित सदस्यलाई बैठकमा मताधिकारको अधिकार हुने छैन।

(५) संयोजक सहित बहुमत सदस्य उपस्थित भएमा परीक्षा समितिको बैठकका लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ।

(६) परीक्षा समितिको बैठकमा सर्वसम्मतिले निर्णय गर्नेछ र सर्वसम्मति हुन नसकेमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ।

(७) परीक्षा समितिको बैठकको निर्णय सदस्य सचिवले प्रमाणित गरी राख्नु पर्नेछ।

(८) परीक्षा समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गर्न सक्नेछ।

३६. परीक्षा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: परीक्षा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ:-

- (क) आफ्नो सुपरिवेक्षणमा परीक्षा सञ्चालन गर्ने गराउने,
- (ख) परीक्षा सम्बन्धी आचारसंहिता तयार गरी लागू गर्ने गराउने,
- (ग) प्रतिष्ठानबाट सञ्चालन हुने सबै खालका परीक्षाको शूलक तोक्ने,
- (घ) परीक्षाको लागि आवश्यक प्रश्नपत्र तयार गर्ने गराउने,
- (ङ) उत्तरपुस्तिका परीक्षण समपरीक्षण र पुनर्योग गर्ने गराउने,

- (च) अनियमित ढंगबाट परीक्षा सञ्चालन गर्ने गराउने कार्यमा संलग्न कर्मचारी तथा परीक्षामा अनियमित कार्य गर्ने परीक्षार्थीलाई केन्द्राध्यक्षको सिफारिसका आधारमा आवश्यक कारवाही गर्ने,
- (छ) नतिजा प्रकाशनमा कुनै त्रुटि देखा परेमा सो को निवारण गर्ने,
- (ज) अन्तिम परीक्षा सञ्चालन गरी परीक्षाको परीक्षाफल प्रकाशन र पाठ्यक्रममा तोकेको ढाँचामा लब्धाङ्क र प्रमाणपत्र प्रदान गर्ने गराउने,
- (झ) केन्द्रिय स्तरमा प्रश्नपत्र बैङ्क खडा गर्ने गराउने,
- (ञ) परीक्षा सम्बन्धी कार्यमा संलग्न पदाधिकारी र कर्मचारीको विवरण कार्य विवरण र अनियमित गर्ने पदाधिकारीको कालो सूची तयार गर्ने गराउने,
- (ट) आवश्यकतानुसार परीक्षा उपसमिति गठन गर्ने गराउने,
- (ठ) आवश्यकतानुसार उत्तरपुस्तिका परीक्षण केन्द्र कायम गर्ने,
- (ड) परीक्षा सम्बन्धी बाधा अड्काउ टुङ्गो लगाउने,
- (ढ) परीक्षा र परीक्षार्थी सम्बन्धी आवश्यक अन्य काम कारवाही गर्ने गराउने।

३७. **पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक निर्धारण उपसमिति:-** (१) प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम सम्बन्धी पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक तयार गर्न देहाय बमोजिमको पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक निर्धारण उपसमिति रहनेछ:-

- (क) कार्यकारी निर्देशक, प्रतिष्ठान —संयोजक
- (ख) अधिकृत प्रतिनिधि, मन्त्रालय (शिक्षा हेर्ने) —सदस्य
- (ग) उपप्राध्यापक प्रतिनिधि, गण्डकी विश्वविद्यालय (सम्बन्धित पाठ्यक्रम विभाग) —सदस्य
- (घ) संयोजकले मनोनित गरेको उद्योग वाणिज्य क्षेत्रका एक जना प्रतिनिधि —सदस्य
- (ङ) प्राविधिक महाशाखा प्रमुख, प्रतिष्ठान —सदस्य सचिव

(२) खण्ड (ड) बमोजिम मनोनीत सदस्यको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ र निजलाई अर्को एक पदावधि सम्मका लागि पुनः मनोनयन गर्न सकिनेछ।

(३) उपसमितिको बैठक आवश्यकता अनुसार संयोजकले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ।

(४) उपसमितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार अधिकृत कर्मचारी तथा विषय विज्ञलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ।

तर आमन्त्रित सदस्यलाई बैठकमा मताधिकारको अधिकार हुने छैन।

(५) संयोजक सहित बहुमत सदस्य उपस्थित भएमा उपसमितिको बैठकका लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ।

(६) उपसमितिको बैठकमा सर्वसम्मतिले निर्णय गरिनेछ र सर्वसम्मति हुन नसकेमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ।

(७) उपसमितिको बैठकको निर्णय सदस्य सचिवले प्रमाणित गरी राख्नु पर्नेछ।

(८) उपसमितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि उपसमिति आफैले निर्धारण गर्न सक्नेछ।

३८. **बैठक भत्ता तथा अन्य सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था:** सभा, कार्यकारी समिति र यस नियमावली बमोजिमका विभिन्न समिति तथा उपसमितिका अध्यक्ष वा संयोजक र सदस्यहरूले प्रदेश सरकारको खर्चको मापदण्ड बमोजिमको बैठक भत्ता तथा सुविधा पाउनेछन्।

३९. **विशेषज्ञहरूको सूची तयार गर्ने:** (१) प्रतिष्ठानले आफ्नो कार्य क्षेत्रका विषयमा अध्ययन, अनुसन्धान वा विश्लेषण गर्न सम्बन्धित क्षेत्रका विशेषज्ञ वा दक्षहरू वा संस्थाहरूको सूची तयार गरी त्यसको रोष्टर बनाउन सक्नेछ।

(२) प्रतिष्ठानले उपनियम (१) बमोजिमको सूचीमा उल्लिखित विशेषज्ञ वा दक्ष वा संस्थाको नाम समय समयमा अध्यावधिक गर्नेछ।

(३) प्रतिष्ठानले उपनियम (१) मा उल्लिखित व्यक्ति वा संस्थाहरू मध्येबाट कुनै खास विषयको अध्ययन, अनुसन्धान वा विश्लेषण गराउन सक्नेछ।

(४) यस नियममा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपनियम (१) बमोजिमको सूचीमा नाम नपरेको कुनै विशेषज्ञ, दक्ष वा संस्थालाई उपनियम (३) बमोजिमको काममा लगाउन बाधा पर्ने छैन।

४०. **परामर्शदाता नियुक्ति गर्न सक्ने:** (१) कार्यकारी समितिले ऐनको १५ को उपदफा (५) को अधीनमा रही प्रशिक्षण, अध्ययन तथा अनुसन्धान कार्य गर्नका लागि आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित विषयका प्रशिक्षक, दक्ष विज्ञ वा अनुसन्धानकर्तालाई परामर्शदाताको रूपमा नियुक्त गर्न सक्नेछ।
(२) उपनियम (१) बमोजिम नियुक्ति हुने परामर्शदाताको कार्यक्षेत्रगत शर्त र पारिश्रमिक प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।
४१. **प्रकाशन:** प्रतिष्ठानले अध्ययन र अनुसन्धान गरे वा गराएको विषय पुस्तकको रूपमा वा नियमित प्रकाशनको रूपमा प्रकाशन गर्न सक्नेछ।
४२. **कार्यदल गठन गर्न सक्ने:** (१) प्रतिष्ठानले प्रचलित कानूनको अधीनमा रही आफ्नो कार्य सुचारु रूपमा सम्पादन गर्नको लागि आवश्यकता अनुसार कार्यदल (टास्कफोर्स) गठन गर्न सक्नेछ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम गठित कार्यदलको कार्यक्षेत्रगत शर्त तथा कार्यावधि त्यस्तो कार्यदल गठन गर्दाको बखत प्रतिष्ठानले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।
४३. **छलफलमा भाग लिन नहुने:** प्रतिष्ठानले गर्ने काम कारवाहीमा कुनै किसिमको स्वार्थ भएका सम्बन्धित पदाधिकारी वा सदस्यले त्यस्तो काम कारवाही सम्बन्धमा छलफल हुँदा भाग लिन र मतदान गर्न हुँदैन।
४४. **बचाउ:** यो नियमावली जारी हुनुभन्दा अघि प्रतिष्ठानबाट भए गरेको काम कारवाही यसै नियमावली बमोजिम भए गरेको मानिनेछ।

आज्ञाले,
हेमराज सुवेदी
प्रदेश सरकारको सचिव